

Brev till medlemmarna i november 2021
från Håkan Jaldung, ordförande i Heidenstamsällskapet (4 sidor)

I förra månadsbrevet skrev jag några rader om Strindbergsfejden. Medlemmen Fredrik Vahlquist har skrivit och nämnt att han har träffat Harry Järv. Järv var känd och aktad i vida kretsar. Han hade många strängar på sin lyra.

Fredrik skrev också att Järv brukade säga att han var bra på tre saker: Kommatering, närstrid och foto-grafering. Järv stavas med J, inte med Dj, som jag gjorde i brevet. Tack Fredrik för påpekandet om stavningen och för annan mycket intressant information!

Medlemskontakt är viktig! Vill därför understryka att det är väldigt trevligt att få synpunkter och kommentarer från er. I det här brevet framförs vissa önskemål. Hoppas på er medverkan.

Styrelsens möte på Övralid tillsammans med tidigare styrelseledamöter var mycket positivt. Vi tar med oss synpunkterna som framfördes under mötet och försöker tillämpa dem i vårt arbete framöver. Jag är fortfarande glad och imponerad över hur väl tidigare styrelseledamöter känner till sin Heidenstam.

Styrelsens preliminära programförslag för verksamhetsåret 2022 speglar något av vad som framfördes på Övralidmötet.

Under den närmaste tiden kommer vi inom styrelsen att börja arbetet med sällskapets "Program 2022". På styrelsemötet den 28 oktober enades vi om följande preliminära program med följande styrelseledamöter ansvariga för planeringsarbetet:

- Vandring i Östergötland i Heidenstams fotspår (Håkan Jaldung inledningsvis)
- Workshop om Heidenstam och Övralid. Tänkbara ämnen är till exempel Övralid och Kate Bangs initiala roll, möbler från Olshammar, konst på Övralid samt striden om Övralid (Lars Åkerström)
- Sommarmöte med föreläsning i samband med årsmötet (Håkan Jaldung och Karin Lohm)
- Musik med texter av Heidenstam. (Karin Lohm)
- En Vernerdag med mera (Calill Ohlson och Martin af Robson)

Vi tror att förutsättningarna för medlemsrekrytering blir goda i samband med genomförandet av ett så varierat program.

I nr 7: 2021 av tidskriften för vetenskap, bildning och tradition, *Axess*, ingår en artikel av Thomas Gür med rubriken *Heidenstam – vår samtida*. Artikeln bygger på Gürs anförande vid vårt årsmöte i Motala den 6 juli. Du kan läsa den genomtänkta och intressanta artikeln på nätet om du klickar på följande länk:

<https://www.axess.se/artiklar/heidenstam-var-samtida>

Ordföranden deltar i DELS höstmöte i Stockholm den 3 november. På programmet finns frågor om hur de litterära sällskapen kan utvecklas. Återkommer i den frågan.

Styrelsen har beslutat att låta medlemmarna lägga ett bud på en flyttkartong med böcker av Heidenstam. Det finns flera mycket intressanta böcker i kartongen. En boklista finns från månadsskiftet på hemsidan under fliken Sällskapet kategorin Nyheter i sällskapet.

Alla medlemmar är välkomna att lämna ett bud på böckerna som har tillhört vår förre medlem Bo Ollén. Jag avstår från att lämna något bud utan administrerar inkomna bud. Böckerna överlämnas vid lämpligt tillfälle.

Senast den 28 november 2021 ska bud vara styrelsen tillhanda via info@vernervonheidenstam.se (kontrollera om du kan använda länken direkt eller om du manuellt måste skriva ut e-postadressen). Du kan även skicka ditt bud med postbrev till Håkan Jaldung, Södra Munkeby, 240 451 97 Uddevalla.

Läs boklistan och lägg sedan ett bud! Styrelsen hoppas på frikostiga bud. Då flera av böckerna är av särskilt intresse kommer styrelsen att pröva avgivet högsta bud mot uppskattat värde för böckerna. Pengarna vi får för böckerna kommer att användas för sällskapets programverksamhet.

Så lite Heidenstamiana rörande Vättersnipor: I sin ungdom rodde Heidenstam, kanske seglade han också de Vättersnipor som fanns vid Olshammar. När fadern dog år 1887 efterlämnade han ett par mindre båtar, dels en segelbåt, dels en roddbåt, båda uppgavs vara "gamla" vid bouppteckningen. I *När kastanjerna blommade* skriver Heidenstam att han tillsammans med sin mor och far seglade en kutter i Aspa skärgård. Den kuttern använde han sedan som lekstuga och för brevskrivning. Han seglade också tillsammans med sina kusiner. Även Vättersnipor kunde seglas med sina sprisegel och ibland med en liten fock som försegel. Var han en skicklig seglare? Troligen inte men han hade en del erfarenheter från båtliv på Vättern. Bland annat seglade han en dansk sejljolle tillsammans med kusinen Carl Albert Robson. Den seglingen fick ett dramatiskt slut, det känner ni till.

Jag undersökte frågan om Heidenstams båtar för ett antal år sedan och fann då att en av dem troligen fortfarande användes så sent som i början av 1960-talet. Sannolikt var det roddbåten som togs upp i bouppteckningen efter fadern. En äldre person i Olshammar använde snipan för stilla fiske med drag längs vassarna i Lövsundsfjärden i Aspa skärgård. Båten var byggd ca 100 år tidigare av fiskaren och båtbyggaren Adolf Albert Alvin i Bergörn, som ligger söder om Olshammar. Det var en Vättersnipa av den klassiska modellen som man med hjälp av allehanda tätningsknep och "pålapningar" fortfarande fick att flyta när Vättern låg spegelblank.

Jag har i något sammanhang sett en bild på Heidenstam och Kate Bang under en roddtur i en vit snipa vid Bergörn. Är det någon av er som vet något om den bilden?

I filmen från Naddö, som ni kunde se via länken i förra månadsbrevet, roddes Heidenstam i en annan klassiskt byggd Vättersnipa med värbord och relling och där spanten, vrängerna, slutar vid rellingen. Värborden har därför inte direkt stöd av några spant. Så ska det va! Så är en klassisk Vättersnipa byggd.

Det är intressanta bilder vi ser i filmen. Heidenstam sitter i en vitmålad snipa. Den färgen var inte så vanlig på den västra sidan av Vättern. Där var sniporna oftast svarttjärade eller helt omålade. I städerna på östsidan av Vättern ansågs det däremot "fint" med vitmålade snipor. I filmen sitter Heidenstam i en vit klassisk Vättersnipa medan hustrun Greta medföljer i en "vanlig roddbåt" av snipomodell. Därmed

har frågan i förra månadsbrevet besvarats. En riktigt byggd klassisk Vättersnipa är "roddbåtarnas Rolls-Royce"! Naturligtvis satt Heidenstam i en Vättersnipa.

Tiden rör sig obevekligt framåt. Snart är det första advent och sedan jul. Även nästa medlemsbrev kommer att ägnas något åt Heidenstamiana. I december passar det in med något om Heidenstam och vintern, jul och mat och hans "gamla bekanta".

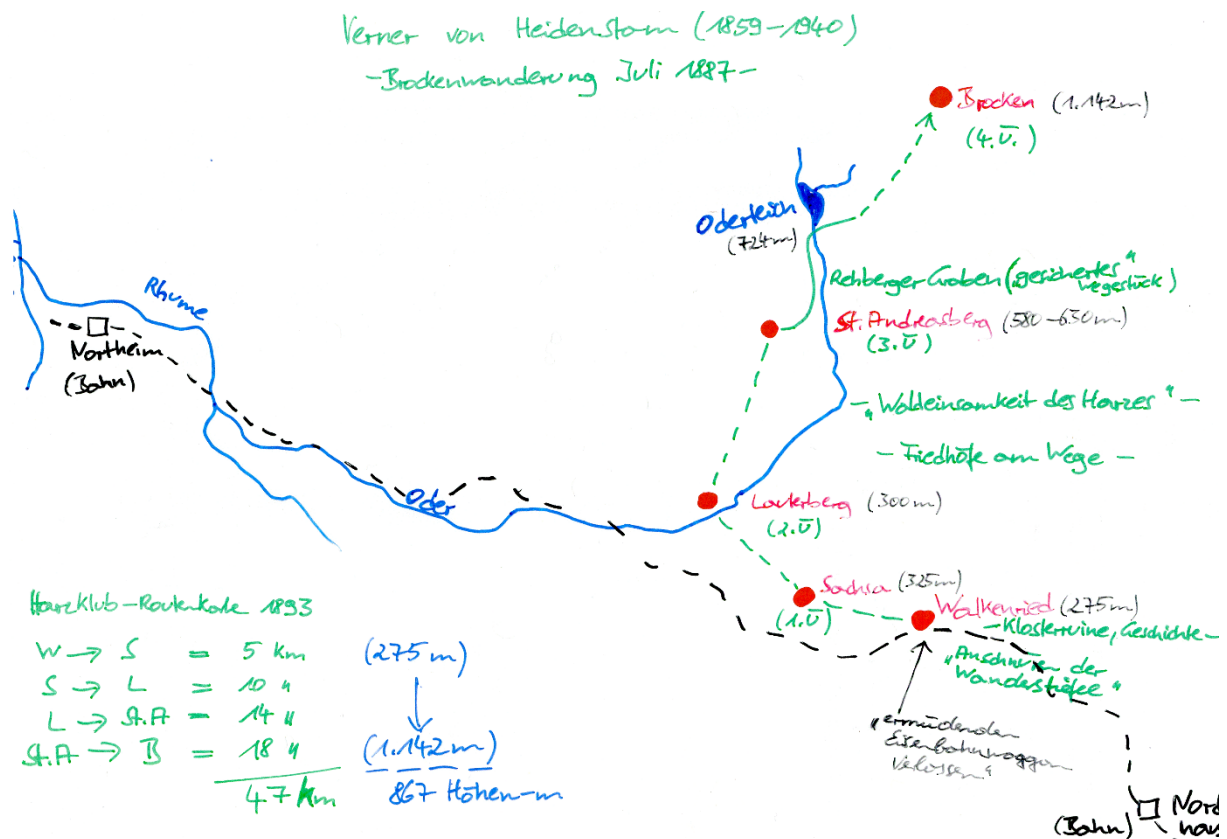

Det svenska kulturrådet i Berlin, Nina Katarina Karlsson, har förmedlat ett brev till sällskapet med följande innehåll:

En tysk skribent, Klaus Schröter, har läst Heidenstams bok *Från Col di Tenda till Blocksberg*. Den tyska utgåvan av boken har titeln *Landschaften und Menschen – Reiseskizzen*, utgiven 1901. Han är särskilt intresserad av kapitlet "En natt i Blocksberg".

Från texten i kapitlet har Schröter rekonstruerat Heidenstams och hustrun Emilias vandringar i Harz, från Brocken till Walkenried, under fyra dagar år 1887. Men Schröter vill veta mera eftersom Heidenstams essätext är kort och inte berör vandringen tillbaka till Walkenried från Brocken som uppenbarligen genomfördes av makarna.

Han frågar om sällskapet kan hjälpa till med upplysningar. Finns det anteckningar eller brev som tar upp vandringen? Schröters rekonstruktionshandling, som bifogades brevet, ser ut så här:

Anledningen till att Schröter kontaktar Heidenstamsällskapet är att Schröter med flera önskar publicera en artikel om Heidenstams essä ur boken *Från Col di Tenda till Blocksberg*, som ett 135-årsminne av vandringen.

Han skriver på engelska, här ett citat ur brevet: *"In July 2022 (in memory – 135 years ago!) we want publishing in our Harz Mountain Journal UNSER HARZ an article to the Heidenstam-Essay, the only one text about Harz Mountains ,written from a poet (later) honored with Nobel-prize"*.

Med anledning av brevet har jag läst om några delar av *Från Col di Tenda till Blocksberg*. Hittar dock inte svar i boken på Schröters frågor. Boken slutfördes av Heidenstam på Olshammar året 1888, just det året då kusinen Carl Albert af Robson drucknade på Vättern. I boken finns Heidenstams ovanliga dedikation till kusinen Carl Albert, som för övrigt var en tidig släkting till vår styrelseledamot Martin af Robson.

Urban Jarvid på Stiftsbiblioteket i Linköping har efter en fråga från sällskapet gjort en brevsökning via Riksarkivets brevsök utan att hitta någon efterfrågad information. Jarvids undersökning tyder på att Heidenstams brevskrivning var av liten omfattning under andra halvåret 1887.

Emilias dagböcker finns på KB. Sannolikt ganska kortfattade anteckningar. Möjligen kan det finnas något brev från Emilia till systemen eller någon annan i hennes familj. Jag undersöker vid nästa Stockholmsbesök.

Kanske någon av våra medlemmar har särskild kunskap att bidra med. Kan till exempel Per I. Gedin och Allan Ranius ha något i sina gömmor? Hoppas på att någon medlem kan ge mer information om Heidenstams vandringar 1887. Hör av er i så fall! Förhoppningsvis kan Schröters brev besvaras kring månadsskiftet november/december.

Tips: Se *Verner von Heidenstams samlade verk* utgivna 1943 av Fredrik Böök och Kate Bang. Där finns både Inledning och Anmärkningar till texterna i *Från Col di Tenda till Blocksberg*.

Heidenstamsällskapet har i år organiserat vandringar i Aspa, Olshammar och på Övralid. Nästa år kanske några av oss vandrar i Heidenstams fotspår någonstans i Östergötland eller varför inte även i Harz i Tyskland. Kanske vill några av oss i sällskapet göra en vandring i Heidenstams fotspår från Walkenried till Brocken? Harz ligger i delstaterna Niedersachsen, Sachsen-Anhalt och Thüringen. Brocken är det högsta berget på 1141 meter.

Vi har nog redan en entusiastisk lokal kontaktperson på plats i Harz! Och vi har åtminstone en medlem i Heidenstamsällskapet som har vandrat i dessa berg och som påstår att det är en ganska lättvandrad led upp till toppen av Brocken. Dock bör man i förväg alltid vara misstänksam mot sådana uppgifter, särskilt som det lär finnas värdshus i trakten

Bästa hälsningar

